

obalski region istočne obale od Plavnice do Humskog Blata u širini od 1.500 met.

Ceo severni deo jezera, od željezničkog nasipa Vranjina—Tanki Rt, staviti pod zabranu kočarenja. Isto tako staviti pod zabranu i kočarenje u jugoslovenskom delu Humskog Blata.

8) Odmah preduzeti odgovarajuće mere za što hitnije zaključenje konvencije o ribolovu na Skadarskom jezeru sa susednom Albanijom, pošto prema dobivenim podacima albanski ribari intenzivno

preko cele godine kočare sa tri broda kočara velikog kapaciteta.

Na osnovu svega izloženog, a naročito na osnovu rezultata oglada primene kočarenja na Skadarskom jezeru, kao i predloženih mera za uvođenje samo jednoga broda kočara do kraja 1956 godine, i primene predloženih mera, može se nedvosmisleno potvrditi da će kočarenje ako se sprovede razumno, stručno i u predloženom vremenu, biti i celishodno i pravilno u ribarstvu Skadarskog jezera.

Ing. D. Orešković, direktor Ribolovnog centra, Apatin

Pravilnik o platama ribara pri ribolovnom centru Apatin

Sistem plaćanja ribara na otvorenim vodama vrlo je teško prilagoditi i uskladiti interesima preduzeća i zakonskim propisima, a s druge strane stimulatивно delovati na ljude, da se do maksimuma zalozu u poslu, da svoj alat i svoje stručno znanje u pravi čas t. j. kod raznih vodostaja pravilno upotrebe.

Ribolovni centar Apatin, kao ribarska organizacija većih razmera, u svojoj prošlosti bio je prinuđen da raznim propisima donosi razne tarifne pravilnike, kako bi se intenzivirao sam ribolov, udovoljilo propisima i ribarima sa ciljem da ulov bude što veći.

Organizacija ribarske službe kod Ribolovnog centra u Apatinu, sprovedena je na bazi brigadno desetinskog sistema, jer je iskustvo do sada pokazalo, da je to najbolji način, koji povoljno utiče na rad ribara na terenu. Čitav ribolovni teren podeljen je na sledeće reone:

1) Ribolovni reon Hulovo — 2) Ribolovni reon Milšval — 3) Ribolovni reon Kazuk i Bački Monoštor — 4) Ribolovni reon Batin a Skela.

Pošto svi navedeni reoni nisu jednako bogati ribom, što se lepo vidi iz statističkih podataka koje centar uzorno vodi čitav niz godina, to su i otkupne cene na svakom reonu drugačije. Tako se je nastojalo da ne dođe do velikih razlika u zaradama ribara sa pojedinih stanica.

Do 1948. g. Ribolovni centar Apatin imao je zastarjeli i našem društvenom-političkom uređenju stran način plaćanja ribara t. j. napoličarski sistem, koji vuče svoj koren još iz doba feudalizma. U 1948. god. prešlo se na brigadno desetinski sistem rada, sa posebnim načinom plaćanja ribara, koji se je sastojao od stalne mesečne plaće i promenljivog dela plaće. Stalni deo plate je zagantovan bez obzira koliko ribarska grupa uhvati i preda centru. Taj stalni dio plate prema kvalifikacijama i godinama službe, zalaganju ribara i t. d. je različit kod pojedinih ribara u grupi, a promenljiv dio plate je zajednički za celu grupu. Promenljiv deo plate stupa na snagu tek onda, kada je grupa u celini, pokrila stalni deo plate sa ulovljenom i predanom ribom. Promenljivi deo plate obračunava se kolektivno posebno za svaku grupu, prema ostvarenom ulovu. Na taj način grupa i te kako pazi na

rad svakog pojedinca, a svaki lenčina i zabušant vrlo brzo bude otkriven i kao nepoželjan u grupi eliminisan iz brigade. Osim toga stariji iskusniji ribari nesebično prenose svoje znanje na mlađe jer im je i te kako stalo, da grupa ulovi što više — te je i na taj način potisnut ljudski egoizam koji baš kod ovakvog načina rada često dolazi do izražaja. Ovo naročito vredi za rad ribara malim alatom — t. j. vrškarenjem kod visokog vodostaja — kad svaki čovek mora pravilno postaviti svoje vrške, tačno i na vreme da ih podiže, čisti, krpji i t. d. Tada dolazi do punog izražaja pomoć starijih i iskusnijih ribara mladim drugovima. Promenljivi deo plate t. j. zarada po učinku ribarskim radnicima obračunava se kolektivno po ribarskim grupama, a isplaćuje im se individualno uz pismeni obračun, koji se prilikom isplate na kraju svakog meseca daje uz platu svakom ribaru.

Sama zarada po učinku t. j. promenljivi deo plate, obračunava se tako, što se od ukupne vrednosti ulova svake ribarske grupe, prethodno odbije zbir iznosa njihove plate po osnovnim zagantovanim platama u koje su razvrstani, a ostatak koji predstavlja njihovu kolektivnu neto zaradu po učinku, podeli se srazmerno na sve kvalifikovane ribare i ribarske pomoćnike dotične ribarske grupe, a prema njihovim platama po tarifnom stavu u koji su razvrstani. Tako podeljenoj zaradi po učinku, dodaje se iznos plate po tar. stavu i ta dva iznosa predstavljaju njihovu ukupnu zaradu u tom mesecu. Ovo će biti jasnije ako konkretiziramo sve jednim primerom.

Ako zaradu jedne ribarske grupe, koja broji 9 samostalnih ribara a u zagantovanoj sumi iznosi 8.000 Din po ribaru mesečno pomnožimo sa brojem ribara t. j. 8.000×9 dobijemo 72.000 Dinara. Ako grupa ima i jednog pomoćnog ribara sa zagantovanim platom od 6.000 Din ta se plata pribroji pomnoženoj plati ribara t. j. $72.000 + 6.000 = 78.000$ Din. Ako je grupa ulovila ribe u toku meseca za na primer 140.000 Din od te sume odbije se iznos njihove plate t. j. $140.000 - 78.000 = 62.000$ Din. Nakon toga se izračuna koliko taj višak od 62.000 u procentima otpada na ukupni iznos plata od 78.000. ($62.000 : 78.000 = 79,40\%$). Dobiveni procenat — pomnoži se sa zagantovanim delom plate, koji

na primer kod samostalnog ribara izlazi na $8.000 \times 79,48 = 6.736$ Din, kao ukupni iznos po učinku. Zagarantovana plata od 3.000 Din + plata po učinku 6.736 Din = 14.736 Din ili ukupna zarada ribara za taj mesec. Plata pomoćnog ribara od 6.000 pomnožena sa procentom 79,48% iznosi $6.000 \times 79,48\% = 5052$ Din i prema tome svega $6.000 + 5.052 = 11.052$ Din.

Ako usled vremenskih prilika (nepovoljan vodostaj i t. d.) ta ista grupa jednog meseca na ime plate primila 78.000 Din a ulov ribe iznosio je 60.000 Din — onda se od 140.000 dinara odbije plata kao što smo gore naveli, zatim 18.000 Din na ime iznosa koji nije imao pokriće, a ostatak se deli na već opisan način.

Mi u ribarskim grupama imamo i ribarskih učenika koji se stručno usavršavaju, njihova plata ne tereti ulov ribe, već ide na teret centra. Ovakovim načinom plaćanja — utičemo da se i svi polukvalifikovani i priučeni ribari što prije kvalifikuju, jer ih na to sili mesečna zarada.

Pravilnikom o platama ribara predviđeno je, da se na ime plata i zarada po učinku isplaćuje mesečno najviše do 20.000 Dinara ribarskim učenicima do 10.000 Din. Ostatak preko te sume vodi se u računovodstvu centra-individualno za svakog ribara na njegovoj kartici, i on u svako doba zna kako stoji, t. j. da li duguje ili od centra potražuje. Na

taj način postoji kod centra ribarski fond, koji popunjava mesece kad se ulovom ribe ne pokrivaju zagarantovane plate.

Ukoliko bi u toku godine bile vremenske prilike tako loše, da se u ribarstvu ne bi moglo raditi, onda su ribari pravilnikom dužni da obavljaju i druge poslove kao uređenje ribarskog alata, čišćenje ribolovnog terena, konzerviranje alata i t. d. Grupi koja radi te vrste poslova, poslovi se preuzimaju i priznaju za garantovani deo plate za taj mesec.

Ovakav način plaćanja ribara na otvorenim vodama, pokazao se vrlo dobrim. Jedino se ribarske grupe, opiru povećanju brojnog stanja na stanicama, jer se ulov deli na veći broj ljudi. Taj otpor ne postoji ako se radi o ribaru, koji poznaje svoj zanat. Međutim uprava centra rešava i taj problem, pošto će novi ribar biti na teret centra u praksi 3 meseca, i ukoliko se pokaže vredan i sposoban to i on prelazi na grupni sistem plaćanja.

Pošto je ova godina za ribarstvo bila prilično povoljna, to su naše ribarske brigade bile vrlo dobro plaćene, te još osim toga imaju u fondu osetnu rezervu.

Cilj je ovom članku, da i ostala slična ribarska preduzeća na otvorenim vodama kod nas, koriste ovaj pravilnik i da ga ukoliko imaju poteškoće oko plaćanja stručne radne snage primene u svojim preduzećima.

Ribolov na Kopačkom jezeru

Foto: Orešković